

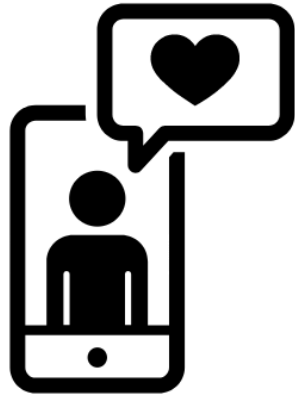

Sensoa wil als expertisecentrum de **seksuele gezondheid** in Vlaanderen **bevorderen**, binnen een internationaal perspectief.

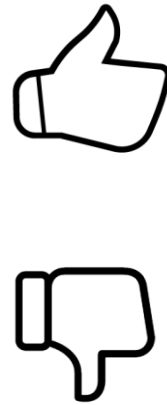
Op het menu

Wat is sexting?

Online seksuele ontwikkeling

Hoe op reageren?

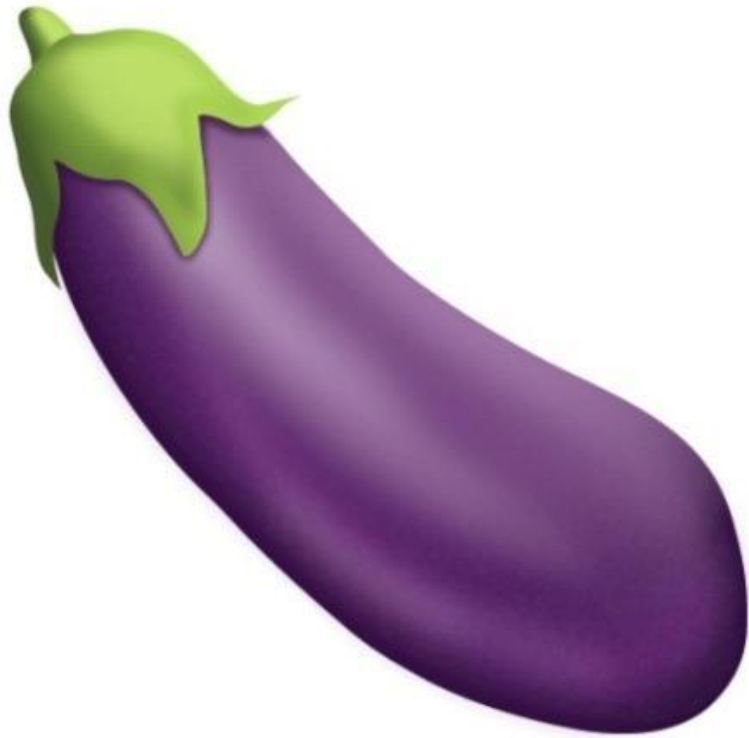
Tips

Vragen

Ik volg deze webinar als...

1. Student
2. Jongere
3. (Groot)ouder
4. Professional (leerkracht, opvoeder, ...)
5. Andere

To sext or not to sext

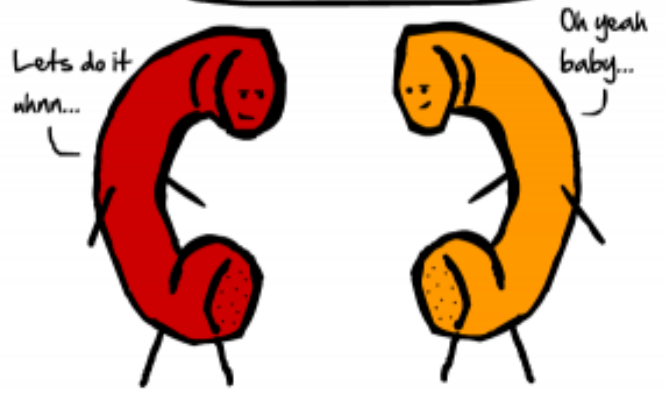
Is that the question?

CLEAN AND TIDY.

No, but yeah, but no, but yeah...

Phone Sex

Erotische communicatie
niets nieuws

Sexting?

Zelfgeproduceerde seksueel getinte tekst of beelden uitwisselen via telefoon of internet

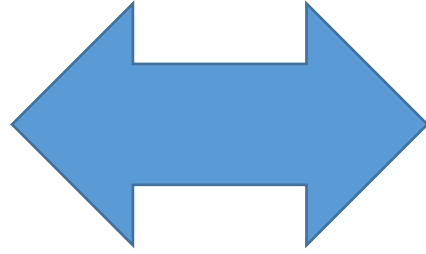
- Verschillende vormen :
 - van pikante tekstberichtjes uitwisselen met je lief tot naaktbeelden doorsturen naar onbekenden.
- Verschillende rollen :
 - zelf beelden of boodschappen maken en die versturen
 - beelden ontvangen, gevraagd of spontaan

Ik maakte al eens online seksueel experimenteergedrag mee bij mijn jongeren

1. Ja, en dat verliep ok
2. Ja, maar ik wist niet hoe er op te reageren
3. Nee, maar het zal niet lang meer duren
4. Nee, maar ik ben we er waarschijnlijk niet bewust van
5. Nee, dat ze daar maar nog even mee wachten.

1. Is normaal

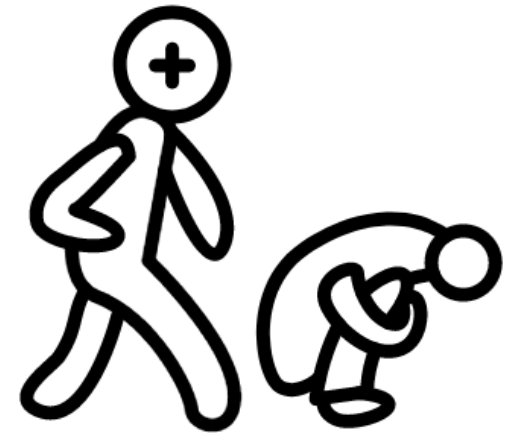
2. Is een risico

3. Derde weg?

Essentiële uitdagingen voor de derde weg

NETFLIX

Jongeren, nieuwe media en seks

Voordelen? Nadelen?

+ Seksueel gedrag – offline en online – hoort bij de seksuele ontwikkeling

- × flirten en daten
- × seksueel getinte foto's en filmpjes delen (sexting)
- × porno kijken
- × informatie zoeken of hulp vragen.

+ Bezorgdheid bij ouders en opvoeders

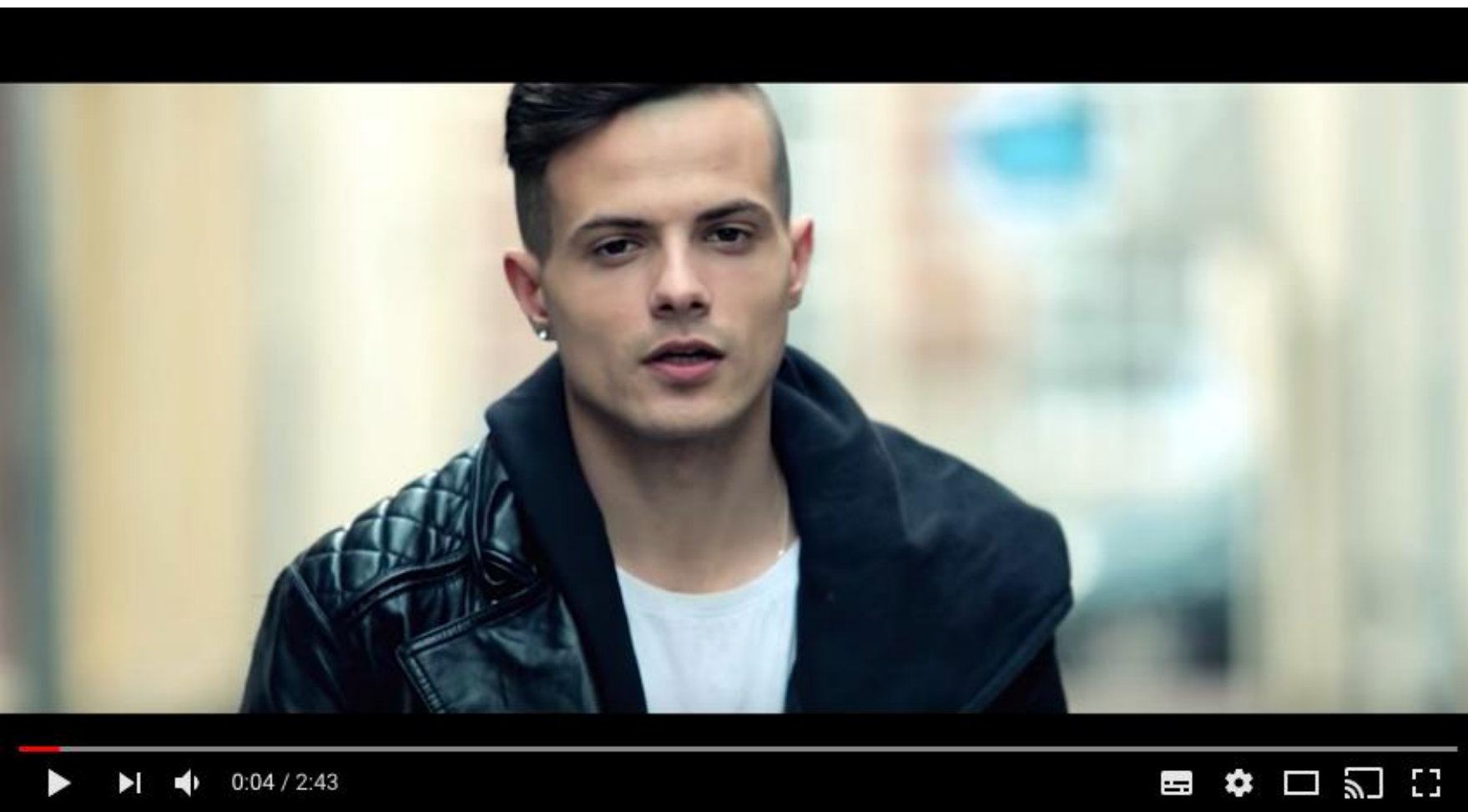
- × verbieden?
- × leren mee omgaan?
- × hoe omgaan met incidenten?

- Vooral oudere adolescenten (+14 jaar) en holebi's
- 8,1 % van 12-18 jarigen heeft een 'seksueel getinte foto' van zichzelf verspreid in de afgelopen 2 maanden
- Vaker ontvangen dan zelf versturen
 - Heb je ooit al eens een digitale foto gestuurd?
 - 20,4% JA
 - 79,6% NEE
 - Heb je ooit al eens een digitale foto ontvangen?
 - 53,1% JA
 - 45,9% NEE

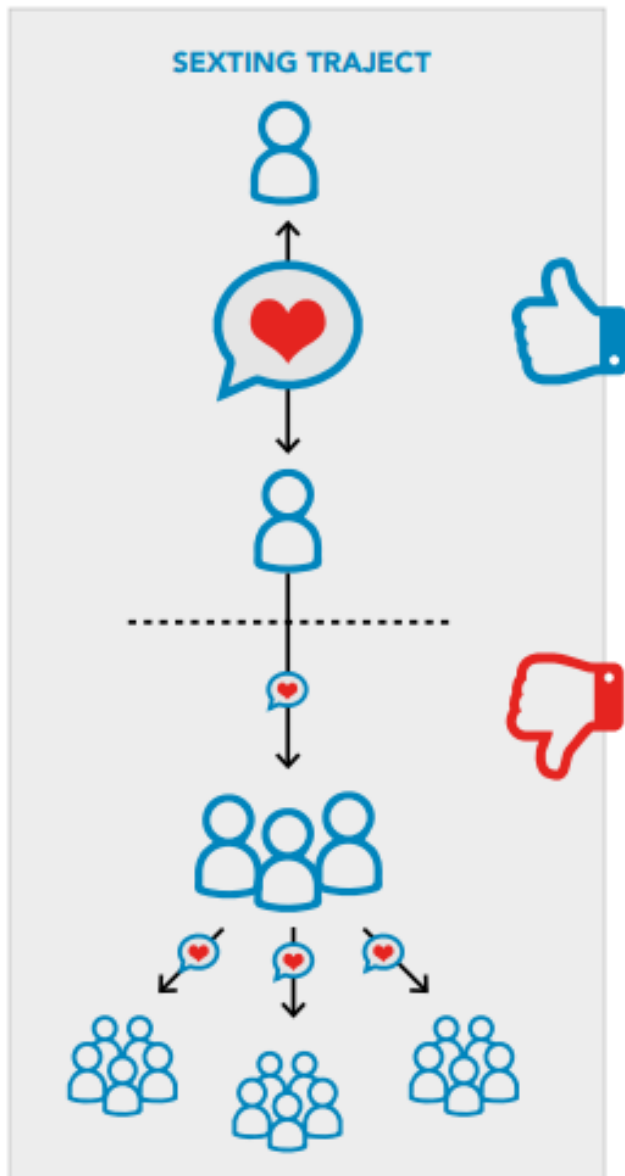

Inzetten op de rol van de omstaander

„Veel campagnes richten zich op de jongens en meisjes die de naaktfoto's maken. Wij hebben ons gericht op degene die de foto ontvangt. De ontvangers hebben de keuze: houd ik het voor mezelf of stuur ik de foto door aan mijn vrienden?"

Dylan David ft Bungaloo - Keuzestress (Prod. DJ of Myths)

Primaire (fijne) versus secundaire (grensoverschrijdende) sexting

Sexten om negatieve redenen (om te pesten) komt veel minder voor

Many reasons why

- + Sluit aan bij de seksuele ontwikkeling van jongeren
 - + Op verkenning
 - + Steun zoeken bij elkaar
 - + Ben jij op mij?

Online seksuele ontwikkeling

11 – 13

Eerste
smartph
one

11 - 13

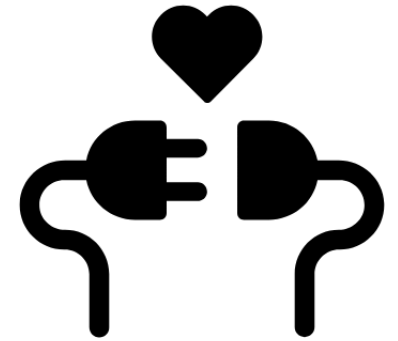
Seksuele
voorkeur

13 - 15

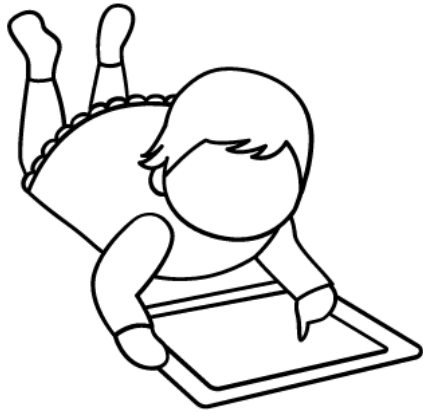
Seksueel
zelfbeeld
ontwikkelen

15 - 18

Seriële
monogamie

Vanaf welke leeftijd voorlichten?

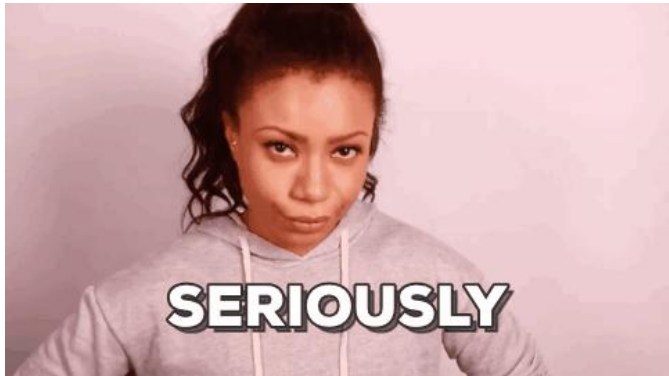
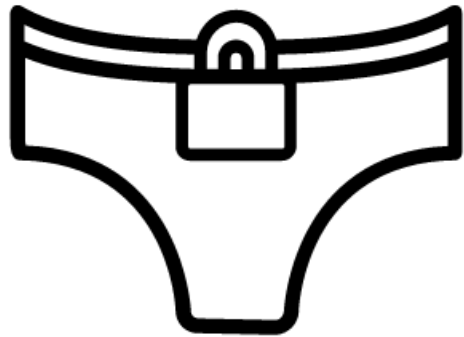
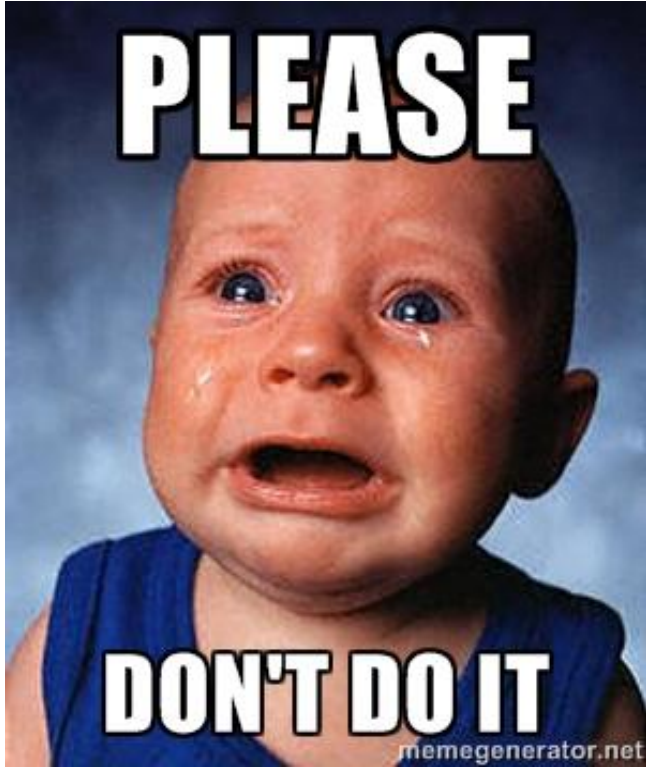

Mediawijsheid =
verkeerseducatie

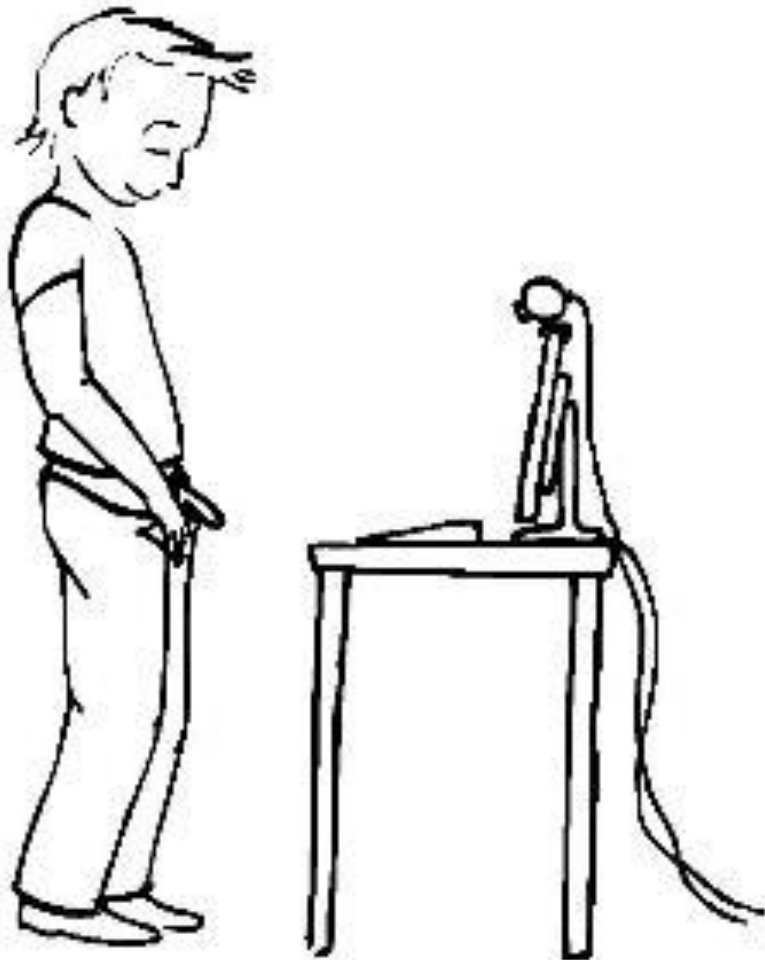
Geïnformeerde
jongeren maken
bewustere keuzes

Onthouding is onhaalbaar

Maar... hoe?

1. Hoe weten we welke sexting ok is en wat niet?
2. Hoe moeten we hierop pedagogisch reageren?

Een jongen van 15 toont zijn penis op de webcam.

Wat gaat er in het hoofd om van een...

- × Begeleider?
- × Andere jongere?
- × Ouder van de jongere?
- × Jongere zelf?

Een voorbeeld

WHITNEY HOUSTON

WE HAVE A PROBLEM

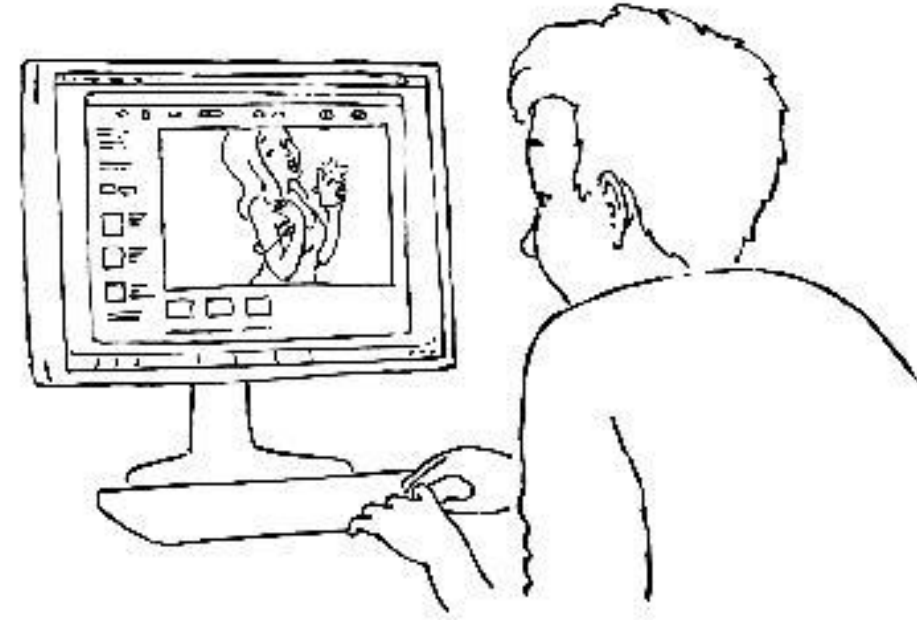
Wat is het probleem?

- Onduidelijkheid over wat kan en wat niet
 - Verschillen in visies op seksueel gedrag
 - De discussie is vaak geladen en persoonlijk
- Groot gevoel van verantwoordelijkheid
 - Men wil vooral risico's vermijden
 - Seksuele ontwikkeling krijgt moeilijk ruimte
 - Overreactie of laissez faire
- Gebrek aan open communicatie
 - Pedagogisch vacuüm

Welke situatie gaat het meest over de grens?

1.

Een 17-jarig meisje chat met een jongen van 11. Het meisje vraagt de jongen zijn penis te laten zien voor de webcam.

2.

Een jongen van 17 zet doelbewust een naaktfoto van een klasgenootje op internet.

De derde weg volgens Sensoa: het Vlaggensysteem

Groen

Acceptabel en positief

Geel

Onacceptabel en occasioneel

Rood

Onacceptabel en problematisch

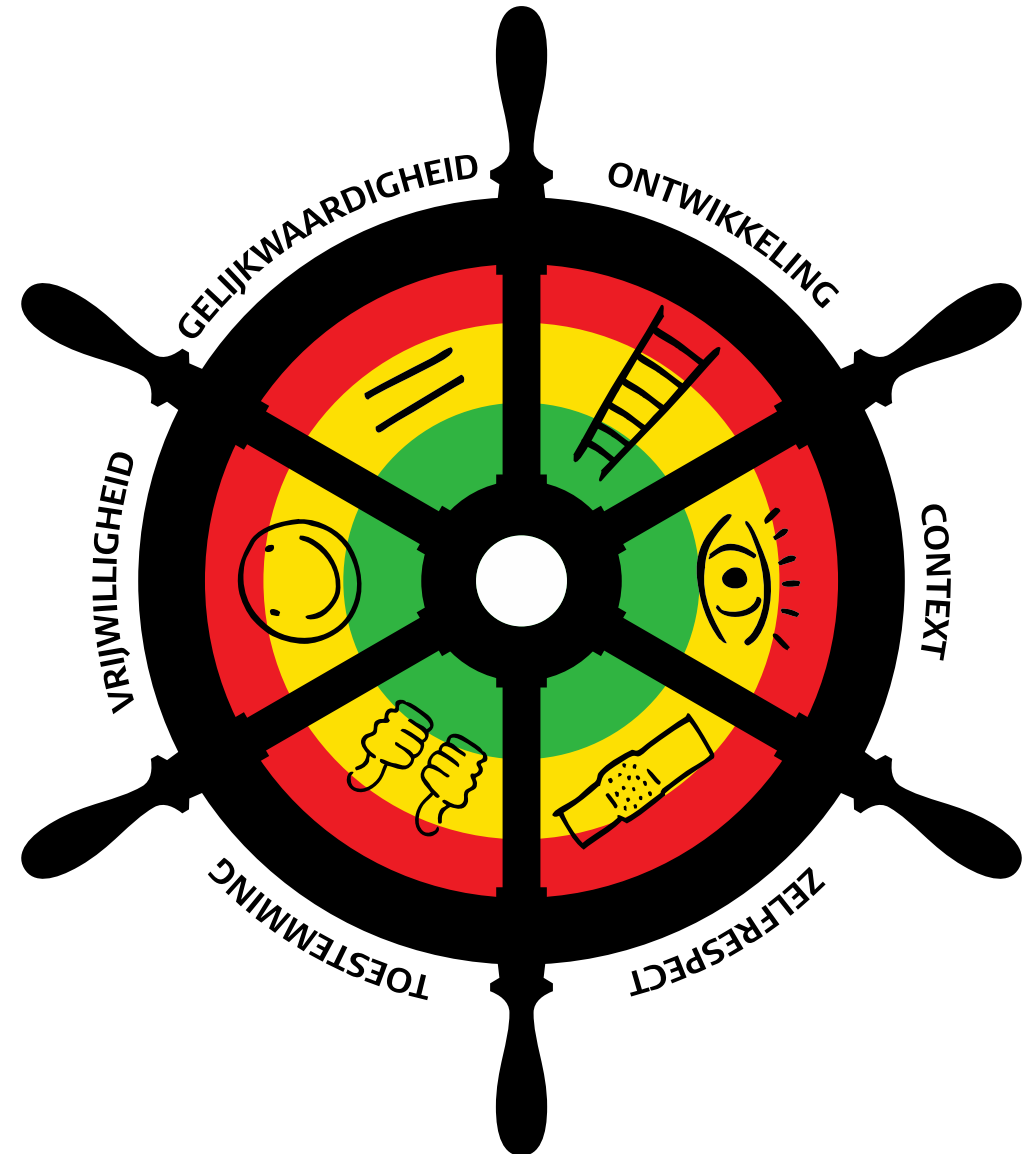
Zwart

Onacceptabel en ernstig

Vlaggensysteem als pedagogische tool

- Een systeem om te beoordelen of seksueel gedrag oké is of niet
- 0 tot 18 jaar
- Op basis van 6 criteria
 - Toestemming
 - Vrijwillig
 - Gelijkwaardig
 - Ontwikkeling
 - Context
 - Zelfrespect
- Gradatie zien in over wat de grens gaat
- Hoe jongeren inzicht bieden in hun gedrag online

Als jongeren sexy foto's nemen van zichzelf of van elkaar doen ze niets verkeerd als ze de grenzen van aanvaardbaar seksueel gedrag respecteren. Dat wil zeggen dat

- er duidelijk wederzijdse toestemming is;
- er geen enkele vorm van dwang of druk gebruikt wordt;
- de betrokkenen gelijkwaardig zijn (inzake leeftijd bijvoorbeeld);
- hun gedrag aansluit bij hun ontwikkeling;
- hun gedrag aangepast is aan de omstandigheden;
- hun gedrag niet storend of schadelijk is.

Reageren op seksueel
(grensoverschrijdend) gedrag
van kinderen en jongeren

Toepassen

- Alle criteria oké

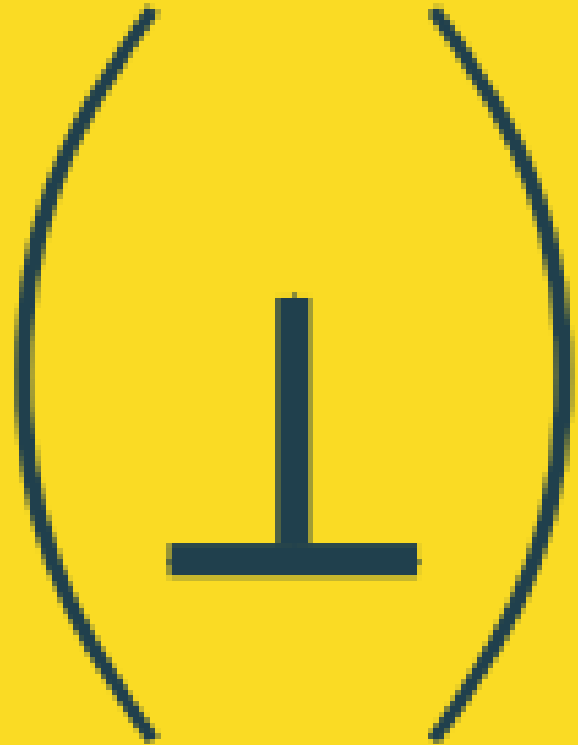

- Eén of meer criteria onduidelijk of niet oké:
andere vlag

- Opschuiven vlag op basis van ernst
overschrijding
 - Hands on / hands off
 - Herhaling na verduidelijking
 - ...

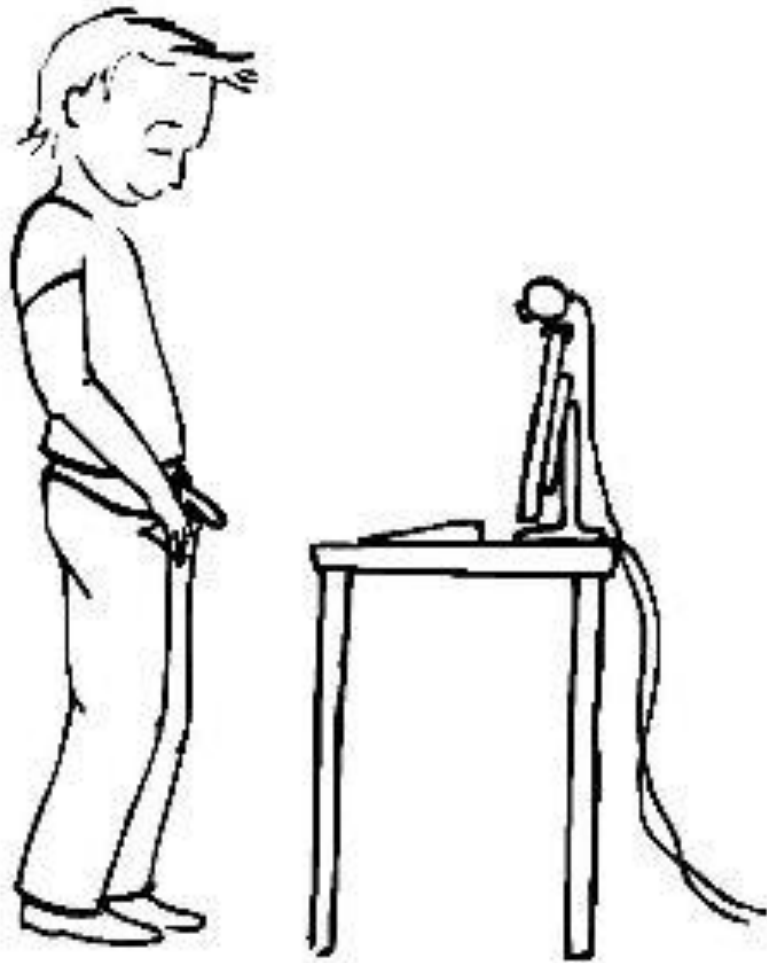

SEXTING

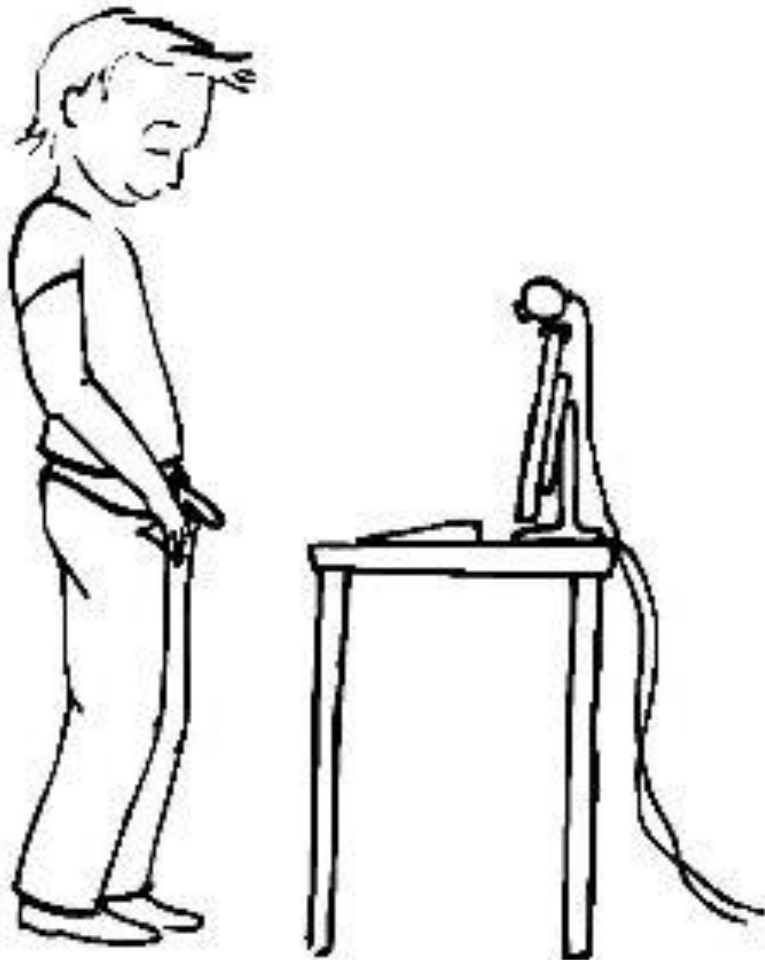
bij jongeren

Gedrag beoordelen

- **GEDRAG** beoordelen
- Gedrag met groene en gele vlag zijn nodig voor de ontwikkeling
- Focus ligt op de pleger
- Doel is herhaling voorkomen

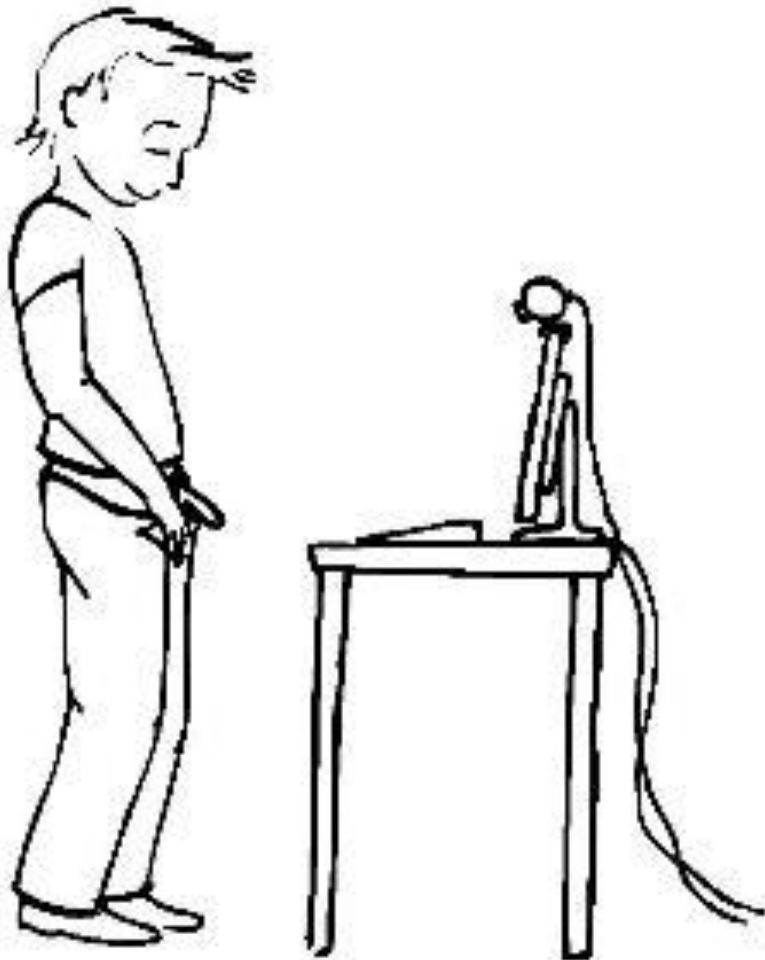

Een jongen van 15 laat zijn penis zien op de webcam.

Een jongen
van 15 laat
zijn penis
zien op de
webcam.

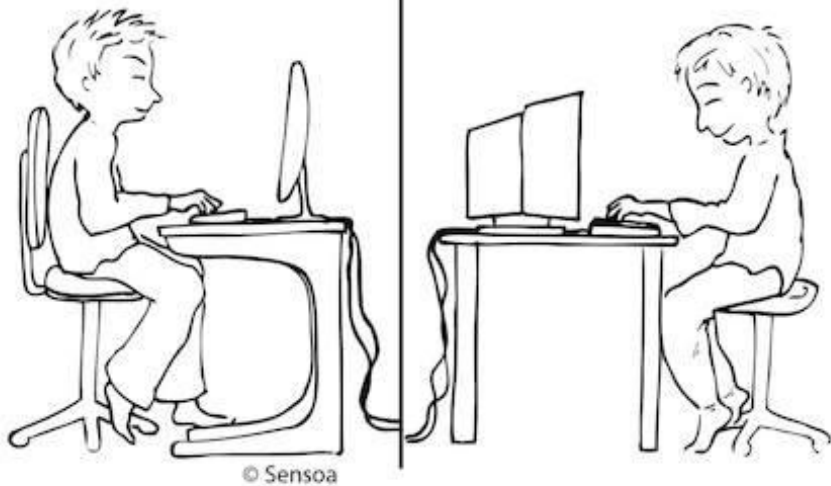
Geel

Een jongen van 14 stuurt pikante foto's van zichzelf naar zijn even oud lief via Snapchat op zijn slaapkamer. Ze beloven om dit niet met anderen te delen en spreken af om meteen daarna de foto te wissen.

Groen

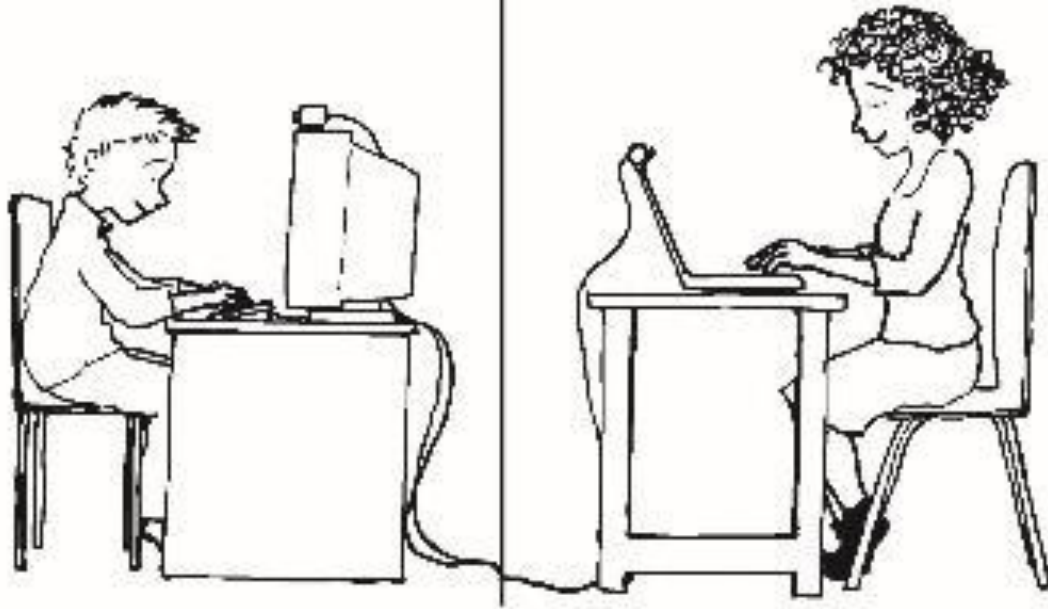
<jan zegt> weet jij wat 69 is?
<thomas zegt> heeft met seks te maken niet?
<jan zegt> ja, dat is pijpen en likken ; -)
<thomas zegt> huh? tegelijk?

Twee
dertienjarige
jongens
chatten thuis
met elkaar
over seks.

Groen

<Sara zegt> heb jij al een grote piemel? Laat eens zien?

Een 17-jarig
meisje chat
met een
jongen van
11. Het
meisje vraagt
de jongen zijn
penis te laten
zien voor de
webcam.

Rood

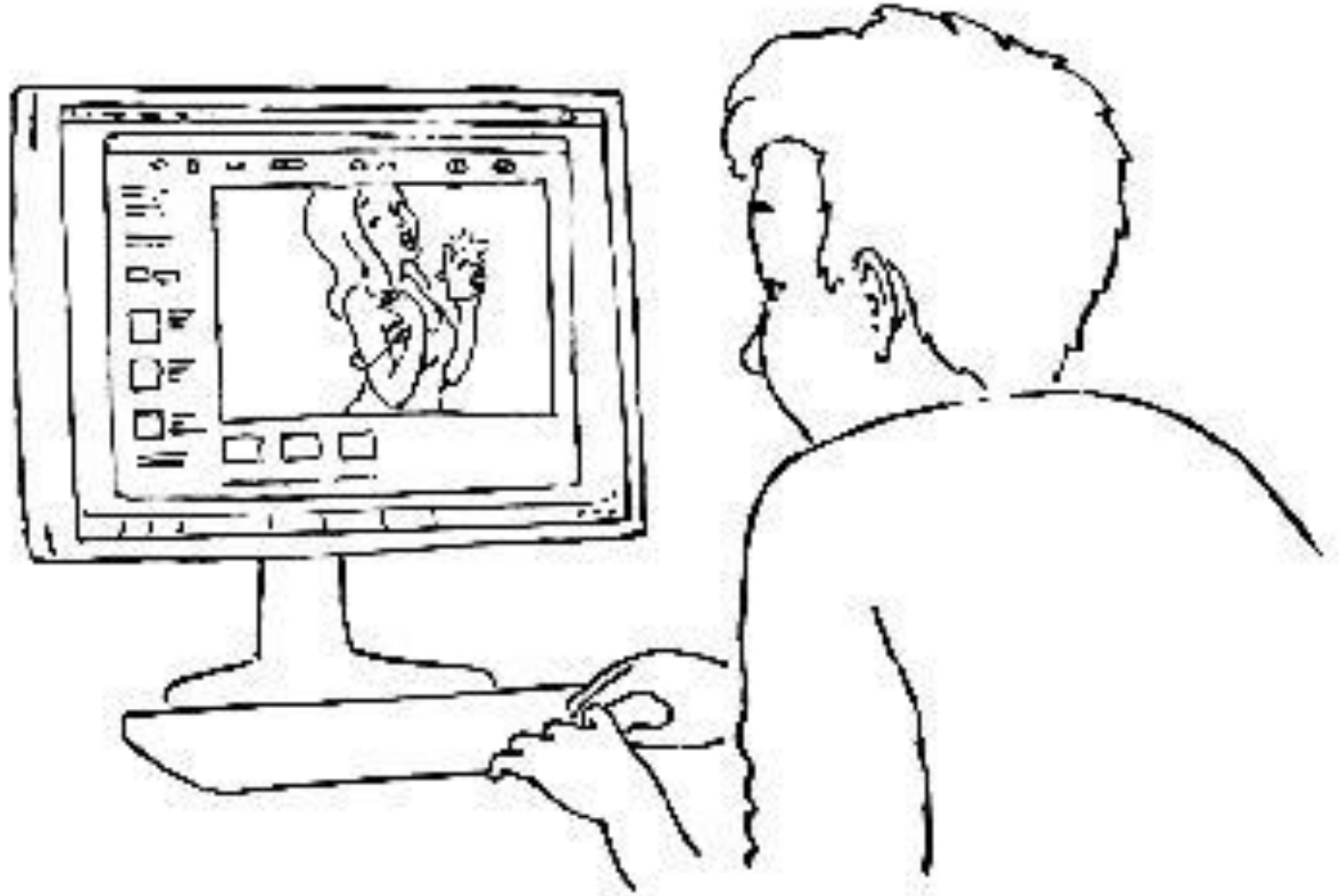

Een man van
27 zoekt
contact via een
datingapp voor
homo's en
vraagt aan een
jongen van 15
om een
naaktfoto van
zichzelf op te
sturen.

Zwart

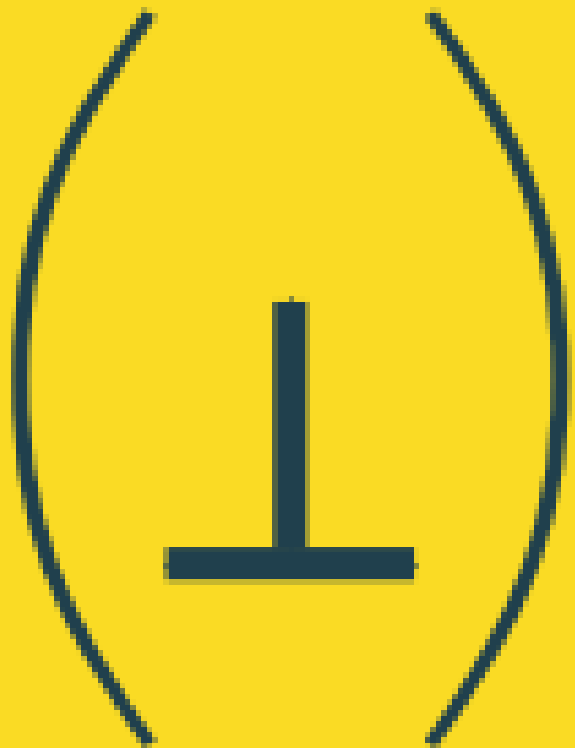
Een jongen
van 17 zet
doelbewust
een naaktfoto
van een
klasgenootje
op internet.

Zwart

Kan de jongere dit?

- Kan de jongere nee zeggen als die niet wil? → Weerbaarheid
- Kan de jongere inschatten wat die wil delen? → Privacy
- Kan de jongere inschatten wie te vertrouwen? → Besef van vertrouwen
- Belang van toestemming vragen en geven in onze opvoeding, kan al op heel jonge leeftijd
- “Zwijgen is toestemmen” → “Ja geven is toestemmen”
- Is de jongere zich bewust van de mogelijke gevolgen?
- Staat de jongere onder druk? Uit angst om te verliezen?
- Zijn de jongeren gelijkwaardig?

SEXTING
bij jongeren

Kan de jongere dit?

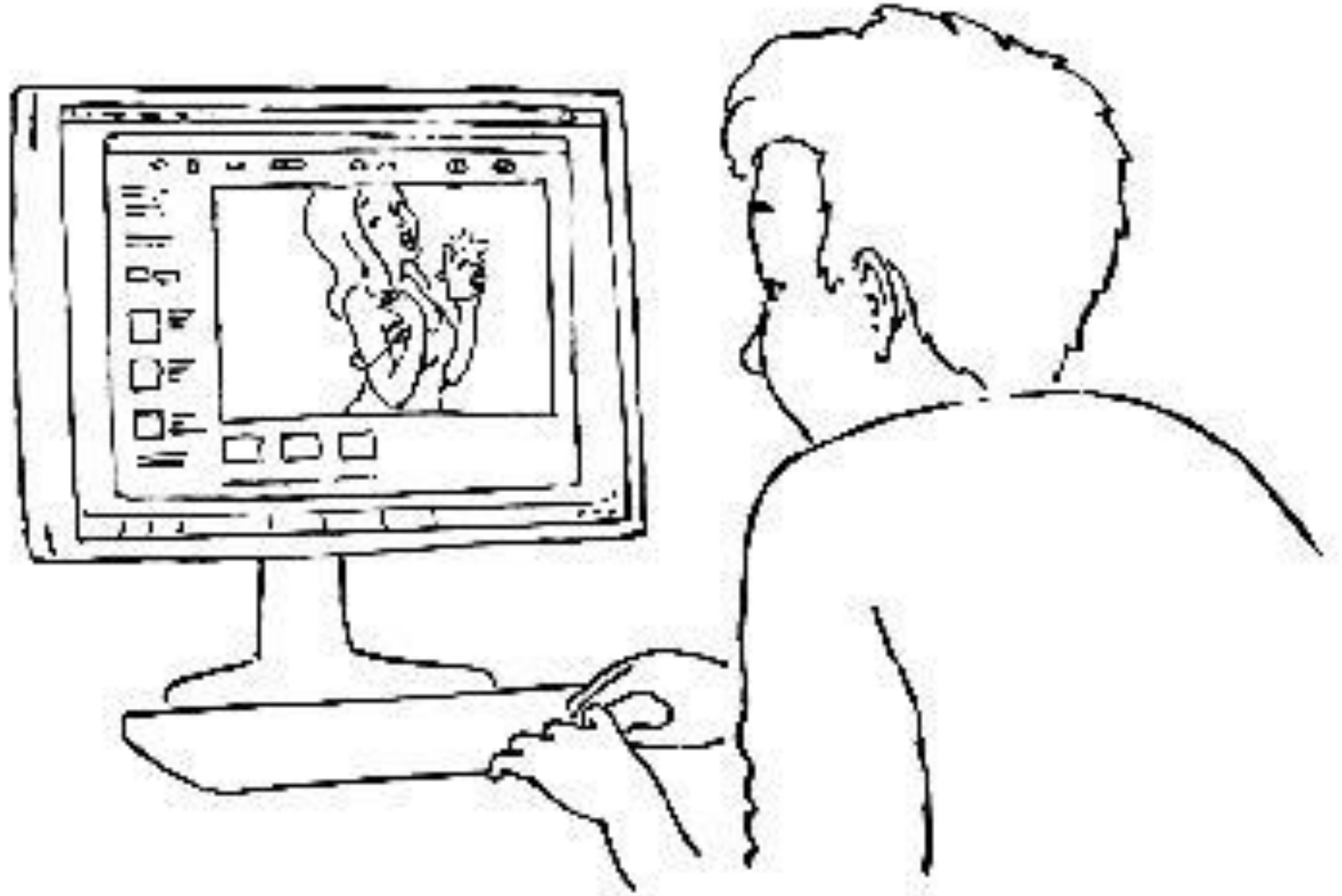
Als de jongere het
niet kan, hoe
moeten we ze dan
steunen?

Bij welke situatie viel jouw mond open?

Groen	Geel	Rood	Zwart
Niet stoppen	Afleiden/stoppen	Stoppen	Stoppen
Bekijk/benoem/ bevroag gedrag	Bekijk/benoem/ bevroag gedrag	Bekijk/benoem/ bevroag gedrag	Bekijk/benoem/ bevroag gedrag
Benoem gevoelens	Benoem gevoelens	Benoem gevoelens	Benoem gevoelens
Bevestig en leg uit	Bevestig positieve + uitleg	Bevestig positieve + uitleg	Bevestig positieve + uitleg
	Begrens/leid af& leg uit	Verbied & leg uit	Verbied & leg uit
	Maak afspraken	Afspraken en consequenties	Afspraken en consequenties uitvoeren
		Rapporteer	Rapporteer en verwijst

Een jongen
van 13 jaar
stuurt op
vraag van
zijn vrienden
een
naaktfoto
door van zijn
ex-vriendin.

Hoe reageren?

Een jongen van 13 jaar stuurt op vraag van zijn vrienden een naaktfoto van zijn ex-vriendin door.

- **Benoem:** ik hoor dat jij een naaktfoto hebt verstuurd van je ex-vriendin
- **Gevoel:** was dat oké? Vond jouw ex-vriendin dat ok? Wat vond zij daarvan? Wat voelde jij daarbij?
- **Wat oké is en waarom:** ik begrijp dat je vrienden dat cool vinden **Wat niet oké is en waarom:** maar je mag niets doorsturen waar geen toestemming voor gegeven werd. Daar horen risico's bij. Welke risico's denk je?
- **Afspraken en consequenties concretiseren:** wat spreken we hierover af? Hoe ga je excuses aanbieden? Als dit nog eens gebeurt, moeten we maatregelen nemen
- **Rapporteer:** Meld intern

Een meisje van 14 jaar probeert een jongen van 16 jaar te versieren. Ze stuurt ongevraagd een aantal pikante foto's van zichzelf in ondergoed door.

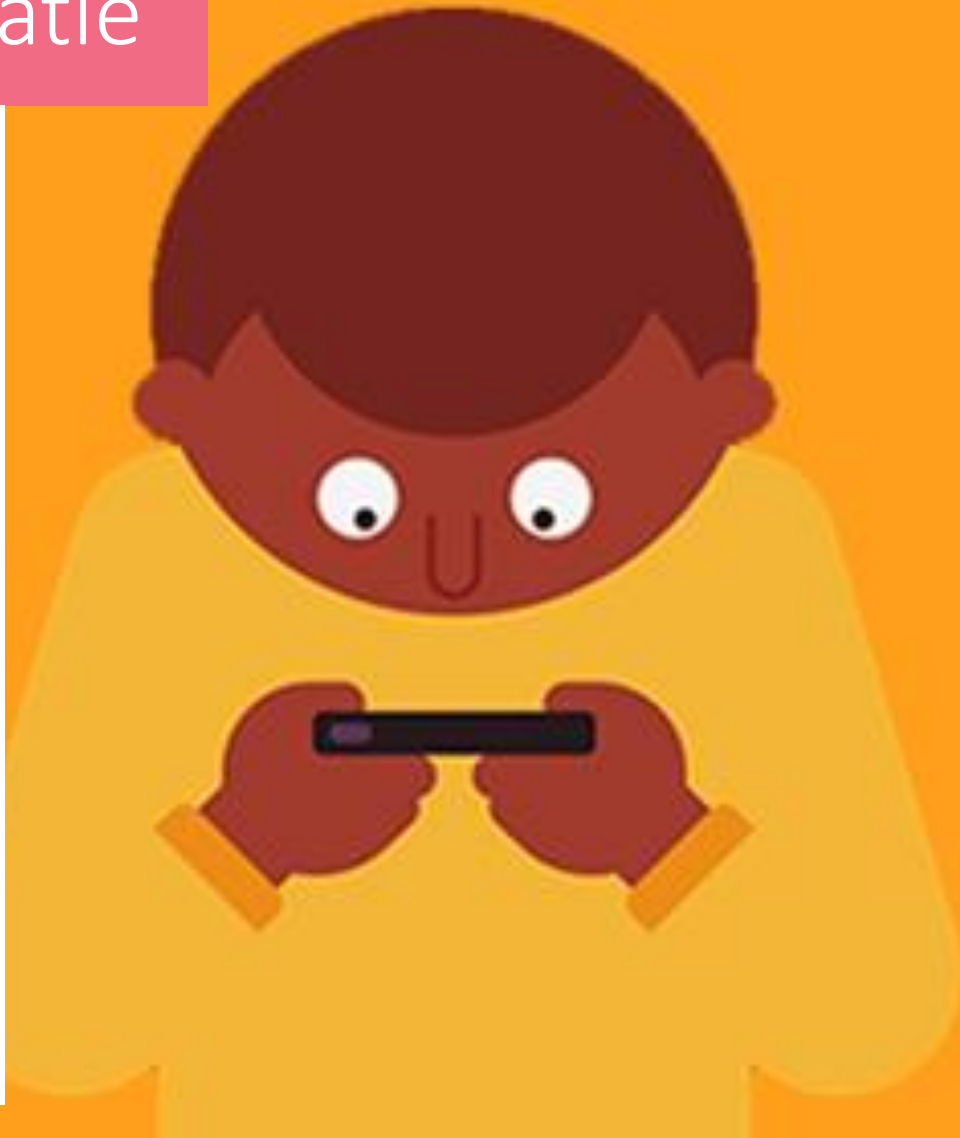
Hoe reageren?

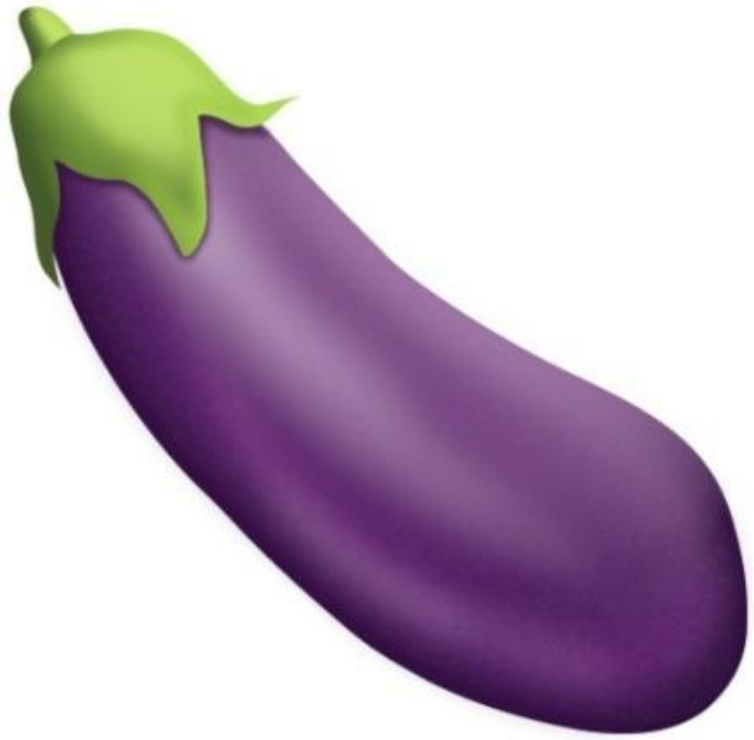
Een meisje van 14 jaar probeert een jongen van 16 jaar te versieren. Ze stuurt ongevraagd een aantal pikante foto's van zichzelf in ondergoed door.

- **Benoem:** ik hoor dat jij een naaktfoto hebt verstuurd
- **Gevoel:** was dat oké? Vond die jongen dat leuk? Wat voelde jij daarbij? Wat voelde de jongen daarbij?
- **Wat oké is en waarom:** het is best oké om te flirten
- **Wat niet oké is en waarom:** maar je mag niemand iets tonen waar die niet om gevraagd heeft en het heeft voor jou ook bepaalde risico's. Kan je zelf denken aan risico's?
- **Afspraken:** wat spreken we hierover af? Hoe ga je excuses aanbieden?

Stappenplan 'een naaktfoto in jouw organisatie'

1. Situeer het probleem
2. Bepaal de ernst van de situatie
3. Geef aandacht aan het slachtoffer
4. Geef aandacht aan de verspreider
5. Geef aandacht aan de ouders
6. Communiceer op je school
7. Communiceer met de andere school of instelling
8. Geef vorming aan leerlingen en ouders
9. Overweeg: aangifte doen bij de politie of niet
10. Evalueer en stuur bij

Tips

Begin op jonge leeftijd te praten
over begrippen als toestemming

Praten over
sexting is
ook werken
rond...

weerbaarheid
privacy
vrijwilligheid
wathanenwathanniet
mediawijsheid
gelijkwaardigheid
vertrouwen
toestemmingvragen

TOESTEMMING

ZO SIMPEL ALS THEE

0:00 / 3:04

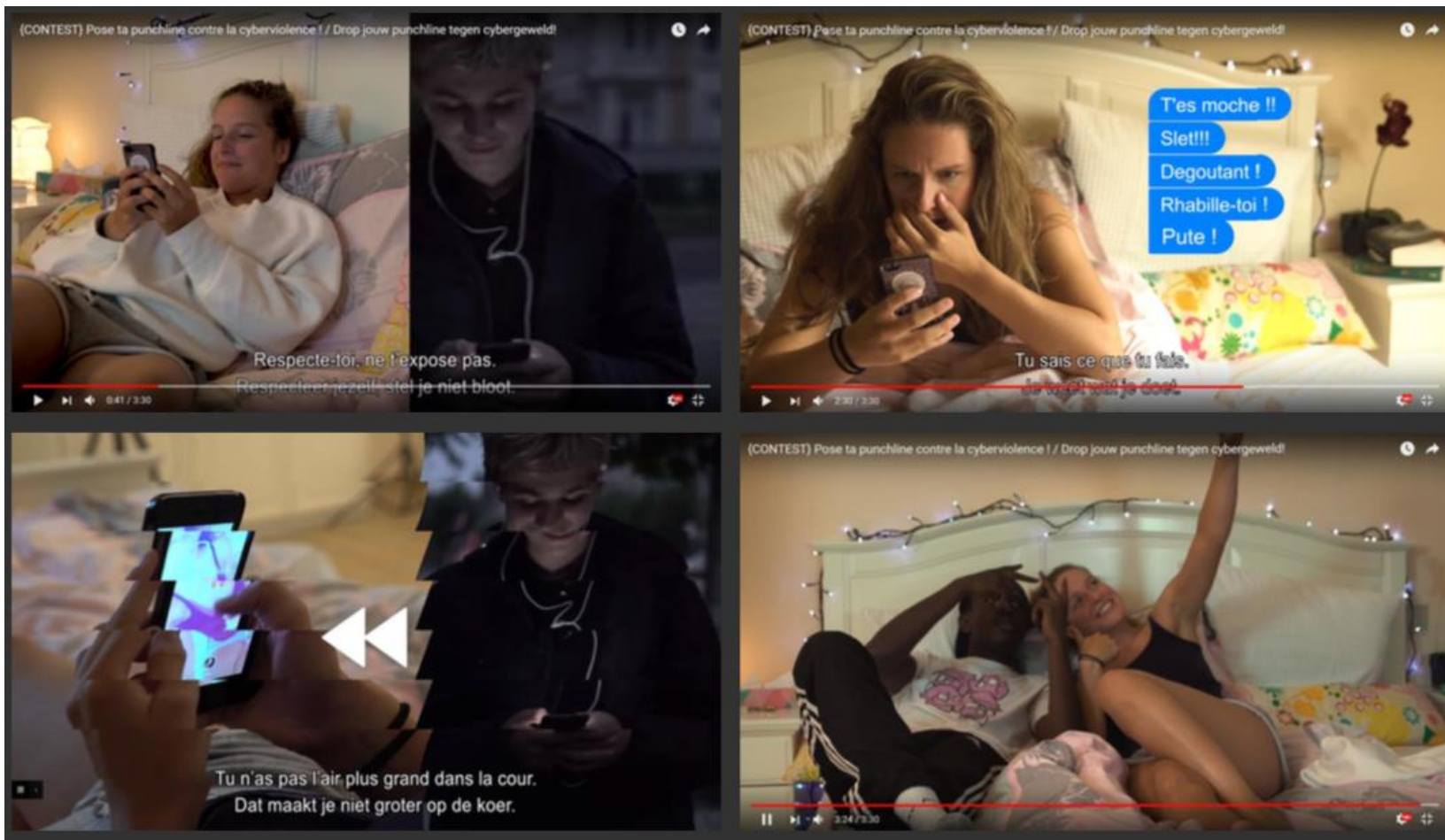

Heb oog voor de genderdynamiek

- Gendersverschillen eerder in specifieke rollen die in sexting gebeuren (wie vraagt om een foto, wie verstuurt, wie ontvangt)
- Niet in de mate waarin aan sexting wordt gedaan
- Gendernormen zijn ook online van toepassing
- Jongens meer onder druk om foto's te verzamelen, dus gaan ze er meer om vragen dan meisjes.

BEYONCE
IF I WERE A BOY

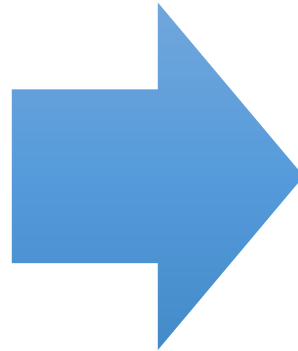

meisjes als domme en naïeve slachtoffers
jongers als players

Leg de schuld niet bij de jongere

Victim blaming

Preventie + inzetten op de rol van omstanders

De drama's achter de 'expose-cultuur' zijn ook een #metoo waard

19-12-17, 06.00u - Yasmien Naciri

LEES LATER ★

Yasmien Naciri. © Bob Van Mol

“Jongens die deze foto's verspreiden, denken dat ze een prestatie leveren (waarschijnlijk de enige in hun leven) door minder- en meerderjarigen aan de schandpaal te nagelen nadat ze zelf een (teleurstellende) relatie met de betrokken vrouwen achter de rug hebben.”

“Het zou een minimale erkenning kunnen betekenen voor de slachtoffers als er over deze diepgewortelde plaag wordt gesproken. Zowel thuis als op school, in vriendenkringen en binnen de verschillende gemeenschappen. Alleen op die manier kunnen we de daders 'exposen' en potentiële slachtoffers beschermen.”

Stop victim blaming

What were you wearing? - Tracey Ullman's Show: Season 2 Episode 6 Preview - BBC One

Heb naast het strafbare oog voor het pedagogische

Niet strafbaar	Strafbaar	Strafbaar maar niet vervolgd
Foto's nemen van jezelf en niet verspreiden	Foto's verspreiden van jezelf met of zonder toestemming ontvanger: verspreiding van kinderporno (art 383bis §1)	Als ontvanger toestemming geeft
	Foto's downloaden van minderjarigen (dus ook foto's ontvangen): bezit van kinderporno (art 383bis §2)	Als de foto's zijn ontvangen door een minderjarige en niet worden verspreid
	Foto's verspreiden (en maken) van een ander zonder toestemming van de persoon op de foto (art 371/1)	

Jongeren leren vooral van elkaar

S₁ E₁ X₉ T₁ I₁ N₁ G₂

- + Gebruik vooral [tips](#) en [verhalen](#) van herkenbare jongeren.
 1. Ga niet eenzijdig sexten, maar wissel beelden uit met een betrouwbare partner.
 2. Blijf anoniem: geen aangezicht tonen of andere herkenbare kenmerken zoals tattoos of beelden met een herkenbare achtergrond.
 3. Laat jezelf niet intimideren maar dreig met wettelijke stappen als iemand je onder druk zet.

Verhalen van jongeren / tips / visueel / op jongerenmaat

ALLESOVERSEKS.BE
de jongerensite van Sensoa

menu

Zoeken

Home / Thema's /

Seks & Grenzen

Over je grens?

Nee zeggen

Seks & de wet

Meest gestelde vragen

- Wat als mijn lief meer ervaren is dan ik?
- Wat doe ik als ik seksueel misbruikt werd?
- Hoe zeg ik nee?
- Wanneer kan ik nog nee zeggen?

› [Alle vragen over "Seks & Grenzen"](#)

Bied steun

ELK VERMOEDEN VAN GEWELD TELT
BEL 1712 ELKE WERKDAG
VAN 9 TOT 17 UUR
DISCREET & GRATIS

Je dochter leerde een jongen kennen via het internet

1. Ik overweeg om zonder dat zij het weet haar te volgen tot aan het afspraakje
2. Ze mag er enkel mee afspreken op openbare plaatsen
3. Ze mag er enkel mee afspreken als ze eerst een video chat met hem doet. Zo kan ze al zeker inschatten of hij iets voor haar is.

Je zoon werd onder druk gezet om een seksueel getint beeld te versturen

1. Ik bespreek welke stappen we kunnen zetten om de foto offline te halen
2. Dat was niet slim van hem. Ik zeg hem dat hij dat beter niet had moeten doen.
3. Ik schakel de politie in.
4. Ik bevraag hoe mijn zoon zich daarbij voelt.

Op televisie gaat het over sexting. Je dochter vertelt terloops dat haar liefje had gevraagd een foto te sturen. Ze twijfelde.

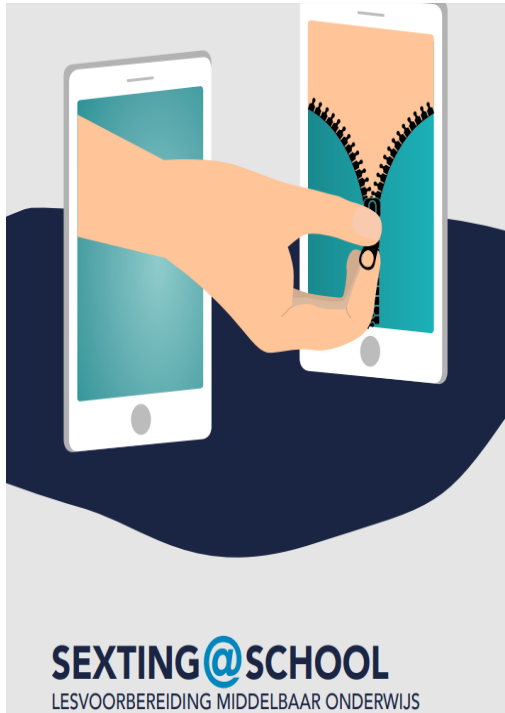
1. We hebben een gesprek over of ze het echt wil.
2. We hebben een gesprek of ze haar liefje kan vertrouwen.
3. We hebben een gesprek over wat er met foto's kan gebeuren als ze online komen.

chatbot/ beleidstool / stappenplan / hé het is oké

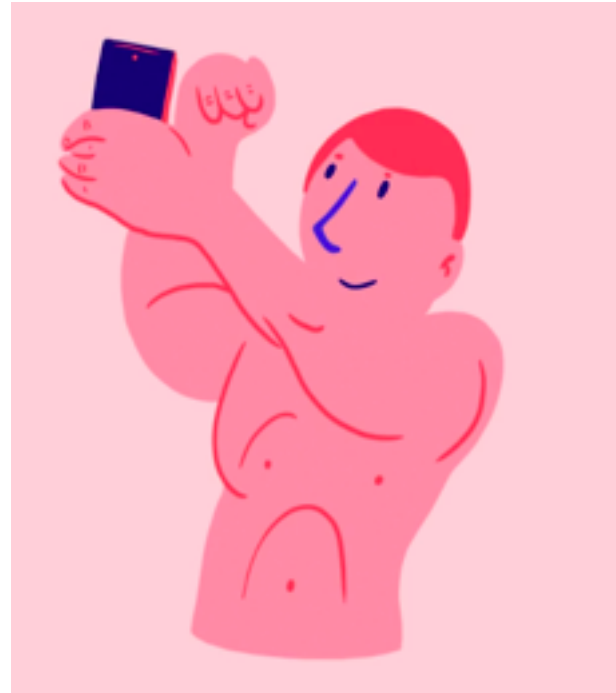

SEXTING.BE

Werkvormen op sexting.be

Lesmap
Sexting@School

Chatbot
Sextmasjien

Lesmodule
dokter Bea

Interactieve pdf / VS op online relaties

He, het is
oke!

Het Sensoa
Vlaggensysteem
toegepast op
relaties en
seksualiteit
online.

Meer weten?

START

Downloaden / ontlenen / aankopen / meer info

[Home](#) » [Materiaal](#) » [Zoekresultaten](#) » [Zoekresultaten](#)

Zoeken

online weerbaarheid

Zoek materialen →

Verfijn

Thema

Selecteer 1 of meer thema's

271 resultaten "online weerbaarheid"

Aantal resultaten per pagina: 10 | 20 | 50

Sociale veiligheid op school en internet

Informatief materiaal

Brochure om scholen te helpen een sociaal veilig klimaat te realiseren: offline en online.

[Meer info](#) →

Begeleiders van jongeren / tips / correcte info

Misbruik herkennen

[gezonde seks](#)

[omgaan met grenzen](#)

[over de grens](#)

[signalen herkennen](#)

[seksuele leeftijdsgrens](#)

[Soorten misbruik](#)

Seksueel grensoverschrijdend gedrag herkennen

Gezond seksueel gedrag beantwoordt aan een aantal kenmerken. Wanneer een of meer ervan ontbreken, is er sprake van grensoverschrijdende seks. Het is belangrijk om [respectvol om te gaan met elkaars grenzen](#). Er zijn een aantal signalen waaraan je misbruik kan herkennen.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend seksueel gedrag komt in allerlei vormen voor. Zowel **binnen de familie** (intrafamiliaal) als **buiten de familie** (extrafamiliaal). Sommige situaties van seksueel misbruik kunnen gepaard gaan met geweld.

[Grensoverschrijdend seksueel gedrag](#) kan overal voorkomen: thuis, op het werk, in sport- of andere verenigingen, en openbare plaatsen.

14 talen / afbeeldingen / ook voor wie niet kan lezen

A A A

nl Ga verder in Nederlands 	fr Continuer en Français 	en Continue in English 	ar متابعة باللغة العربية 	bg Продължи в Български 	de Fortfahren in Deutsch
es Continuar en Español 	fa ادامه در فارسی 	pl Kontynuuj po Polsku 	pt Continuar em Português 	ro Continuare în Română 	ru Продолжить на языке Русский
sq Vazhdoni në 	tr Su dilde devam 				

bart.
vandenbussche
@sensoa.be

Take home
messages?

